

„Persze nekünk nem kellene ezzel törődnünk, hiszen mi itt és most élünk, nem pedig száz év múlva, de ha egy nap régi levelekre bukkanunk, valami dolgozni kezd a bensőnkben, mintha egy olyan szálát találtunk volna, amely tőlünk kiindulva eltűnik a múltban, és azt gondoljuk: ez az a szál, ami összeköti az időket.”

(Jón Kalman Stefánsson, Patat Bence fordítása) (Stefánsson, 2021, pp. 23-24.)

„Ami fontos, és aminek maradandó hatása van rád – a mély érzelmek, súlyos élmények, megrázkódtatás, heves boldogság; megpróbáltatás és vihar, ami a társadalmat vagy a te saját világodat sújtja –, olyan mélyen beléd ivódhat, hogy lenyomatot hagy a génekben, melyek aztán nemzedékeken át adják tovább, így formálva a még meg nem születetteket is. Ez a törvény. A szenvedélyt, emlékeket, élményt és megrázkódtatást életről életre örökítik, s ebben az értelemben némelyikünk létezik a halála után, sőt akkor is, ha őt magát már teljesen elfeledték. A múlt ezért minduntalan bennünk él. A múlt az a láthatatlan, titokzatos kontinens, amelyet álom és ébrenlét határán érzékelsz néha. Kontinens hegyekkel és óceánokkal, melyeknek állandó hatása van lelked időjárására, fényei és árnyékai változására.”

(Jón Kalman Stefánsson, Egyed Veronika fordítása) (Stefánsson, 2023, p. 7.)

Mellékletek

0. számú melléklet

Köszönetnyilvánítás

Köszönöm *minden interjúalanyomnak*, hogy vállalták a beszélgetést.

Köszönöm *Dr. Hangodi Ágnesnek*, az Országos Széchényi Könyvtáron belül működő Könyvtári Intézet igazgatóhelyettesének, egyben az ottani Könyvtári Szak- és Továbbképzési Osztály vezetőjének, hogy a náluk működő és működött továbbképzésekkel kapcsolatban fogadott, információkkal látott el.

Köszönöm DE részéről *Bujdosóné dr. Dani Erzsébetnek*, az EKKE részéről *Dr. Racsko Rékának*, az ELTE részéről *Dr. Németh Katalinnak*, a KJE részéről *Kovácsai Gabriellának és Bakti Nikolettának*, az NYE részéről *Tanyiné dr. Kocsis Anikónak*, a PTE részéről *Dr. Egervári Dórának*, az SZTE részéről *Dr. Sándor Klárának*, hogy napokon belül válaszoltak kérdésekre, van-e a könyvtárosképzéseiken bármilyen mentálhigiénés tantárgy. Külön öröm, hogy többüknek érezhetően szívügye a témám, igazán jóleső válaszokat is kaptam.

Köszönöm *Mikulás Gábornak*, aki felkeresett telefonon, és akivel kicsit átbeszéltük a témám szempontjából releváns KIT hírleveles felméréseket, valamint aki felajánlott segítséget és közreműködési lehetőséget is.

Köszönöm a *közvetlen munkatársaimnak*, hogy a dolgozatírás időszakában sem hagytak magamra.

Köszönöm két számomra nagyon kedves csoporttársamnak, *Urbán Tímeának és Tólas Patriknak*, hogy a dolgozatírás idején *is* tartottuk egymásban a lelket és adtunk egymásnak motivációt a nehezebb pillanatokban.

Végül, de nem utolsósorban szeretném megköszönni *Dr. Csürkéné dr. Mándi Nikoletta tanárnőnek*, hogy külön kis témámat elvállalta, és annak megszületéséig tanácsokkal látott el. Mindannyian rengeteget adtak hozzá munkám megszületéséhez, és ezért elmondhatatlanul hálás vagyok. Hiszem, a sors is így szeretne volna, hogy ezekkel a csodálatos emberekkel éppen ezekben az időkben keresztezzük egymás útjait, és ezzel segítségemre legyenek abban, hogy ráléphessek az egyik álmom felé vezető ösvényre, miszerint a könyvtárosokat segítő könyvtáros lehessek. Hiszem, hamarosan ez is valóra válik.

1. számú melléklet

Konceptualizálás

Ehhez a melléklethez leginkább a *Könyvtári ismeretek kisszótárát*¹⁶ hívtam segítségül. A kevésbé vagy egyáltalán nem releváns részeket kihagytam.

Könyvtár: „Régi görög eredetű (bibliotheke; Βιβλιοθήκη) latin kifejezéssel: bibliotheca (magyarosan: bibliotéka). Angolul használják még a library, németül a Bücherei kifejezéseket is. E fogalomnak az általános szóhasználatban több jelentése is van. 1. A ~i anyag, a könyvek (dokumentumok) összessége, azaz bizonyos szempontok szerint összeválogatott (gyűjtőkör), megőrzésre és olvasásra szánt, feltárt és rendezett dokumentumgyűjtemény. 2. A ~ intézménye. 3. A ~ épülete. 4. (...) 5. (...) 6. A ~ak feladatai: 6.1 közreműködni az általános művelődési igények állandó kielégítésében, az általános műveltség terjesztésében, az ízlés fejlesztésében, az általános, szakmai, politikai és világnézeti tájékozódásban, valamint a szabadidő hasznos eltöltésének megszervezésében; 6.2 részt venni a kutatási, fejlesztési, tervezési, oktató-nevelő, tanulmányi, valamint az igazgatási tevékenység szakirodalmi igényeinek kielégítésében; 6.3 megőrizni és hozzáférhetővé tenni az egyetemes, a nemzeti, a nemzetiségi kultúra, valamint a tudományos kutatások szempontjából jelentős könyvtári anyagot. 7. A ~ak rendszerezése több szempont alapján lehetséges. 7.1 Tulajdon szerint: feloszthatók köz- és magán~ra. 7.2 A felhasználók köre, a hozzáférhetőség szerint lehetnek nyilvános, korlátozottan nyilvános és zárt ~ak. 7.3 Nagyság alapján kis (10 000-ig), közepes (100 000-ig) és nagy (100 000 felett) ~at lehet megkülönböztetni. 7.4 Típus (funkció) szerint nemzeti, közművelődési, egyetemi- és felsőoktatási, iskolai és szak~ak működnek. 7.5 Az olvasók (felhasználók) kora alapján felnőtt, ifjúsági és gyermek~ak lehetségesek. 8. A ~ak gyűjtőkörébe tartozó dokumentumok a következők: 8.1 nyomtatott könyv, időszaki kiadvány, térkép, metszet, plakát és egyéb nyomdai úton sokszorosított anyag; 8.2 nem nyomdai úton terjesztés céljából előállított anyag (fénykép, film, hanglezem, mikrofilm, videofilm, CD stb.); 8.3 könyvtári jellegű kézirat.” (Buda szerk., 2000, pp. 145-146.)

Könyvtáros: „1. A Magyar értelmező kéziszótár meghatározása szerint: könyvtárban hivatásszerűen működő, erre a munkára képesített szakember. Szakember, tehát (legalább) szakirányú főiskolai vagy egyetemi végzettsége van. Munkájának fő területét a könyvek és más dokumentumok beszerzése, s kölcsönzésre, olvasótermi helyben olvasásra (kutatásra) való

¹⁶ Buda A. (szerk.) (2000): Könyvtári ismeretek kisszótára. Korona Kiadó, Budapest.

alkalmassá tétele, illetve a sok szempontú tájékoztatás jelenti. A hivatását jól ellátó, annak megfelelő ~ egyaránt partnere az általános érdeklődésű olvasóknak, valamint a speciális kérdések iránt érdeklődő kutatóknak. Tagadhatatlan, hogy ehhez a könyvek szeretetén túl a felhasználók szeretete és nem kevés empátia is szükséges. 2. Így nevezik általában a felsőbb iskolai végzettséggel nem rendelkező, könyvtárakban dolgozó technikai feladatokat ellátó munkatársakat is.” (Buda szerk., 2000, p. 150.)

Könyvtári munkafolyamat(ok): *„Azok a legáltalánosabb, könyvtárosok által gyakorolt könyvtári munkák, melyek a rendeltetésszerű használatot teszik lehetővé. Ezek: állománygyarapítás és -apasztás, kölcsönzés, könyvtári feltárás (katalogizálás és bibliografizálás), olvasószolgálat, raktározás, tájékoztatás.” (Buda szerk., 2000, pp. 148-149.)*

Könyvtári feldolgozás: *„Mindazok a munkafolyamatok, amelyeket a könyvvvel, folyóirattal stb., egyszerűen a dokumentumokkal kapcsolatban a könyvtáros végez a raktárba kerülésig, tehát a leltárba vétel, a tulajdonbélyegzővel való ellátás, az osztályozás, a bibliográfiai leírás, valamint a szerelés. Az osztályozást és bibliográfiai leírást együttesen a könyvtári feltárásnak is szokták nevezni, mivel ez teszi lehetővé, hogy az olvasók, felhasználók tájékozódhassanak a könyvtár állományáról.” (Buda szerk., 2000, p. 148.)*

Könyvtári feltárás: *„Egy-egy könyvtár állományának formai és tartalmi jegyek szerinti feldolgozása, a használat megkönnyítése érdekében. A ~ eszköze a címleírás (bibliográfiai leírás) és az osztályozás. E munkafolyamatok következtében jönnek létre a különböző katalógusok és bibliográfiák, amelyek a felhasználót pontosan eligazítják a dokumentumok között.” (Buda szerk., 2000, p. 148.)*

Raktározás: *„Annak a kizárólag a könyvtárosokat érintő munkafolyamatnak a neve, amelynek során az egyes könyvtári dokumentumok az adott könyvtáron belül végleges tárolási helyükre kerülnek, Ez lehet a szabadpolc vagy a könyvtár valamely belső raktára. Másképpen megfogalmazva: a könyvtári állományt alkotó művek (dokumentumok) megszabott rend szerint való elhelyezése.” (Buda szerk., 2000, p. 208.)*

Könyvtári szolgáltatások: *„1. A könyvtári állomány helybeni használata. 2. Helybeni és könyvtárközi kölcsönzése. 3. A könyvtári rendszerre, a könyvtárak gyűjtőkörére, állományára és szolgáltatásaira vonatkozó felvilágosítás. 4. Bibliográfiai, szakirodalmi, dokumentációs tájékoztatás, reprográfiai szolgálat. 5. A számítógépes világháló biztosítása.” (Buda szerk., 2000, p. 149.)*

Olvasószolgálat: *„A könyvtárak mindazon tevékenysége, amely az olvasók (felhasználók) tájékoztatását, könyvvvel vagy egyéb információval szolgáló ellátását közvetlenül szolgálja. Részei: olvasótermi szolgálat, kölcsönzés, tájékoztatás.” (Buda szerk., 2000, p. 193.)*

Olvasótermi szolgálat: „Az állomány helybeni használatra történő kiadása. Ez erre a célra fenntartott helyiségben, az olvasóteremben, olvasószobában vagy a helybenolvasó térben megy végbe, amely olvasóasztalokkal, székekkel és külön kézikönyvtárral van ellátva. Nagyobb könyvtárakban az általános olvasótermi szolgálat mellett külön folyóirat- és szakolvasókat rendeznek be, közművelődési könyvtárakban pedig ifjúsági és gyermekolvasókat.” (Buda szerk., 2000, p. 194.)

Kölcsönzés: „Az egyik legáltalánosabb könyvtári munkafolyamat, az állomány e célra szolgáló egységeinek a felhasználók, olvasók részére való átadása a ~i idő tartamára, hogy ezeket otthon is használhassák, olvashassák. A ~ekről a könyvtárak nyilvántartást vezetnek. A könyvtárközi ~ a könyvtárak közötti együttműködés legrégebbi formája, célja, hogy bármely könyvtár olvasója számára az adott könyvtárból hiányzó dokumentumokat más könyvtárból való átkéréssel hozzáférhetővé tegye.” (Buda szerk., 2000, p. 140.)

Könyvtári tájékoztatás: „Könyvtári-bibliográfiai és dokumentációs tevékenység, amely a dokumentumok közötti eligazodást szolgálja, azaz a felhasználókkal (az olvasókkal) megismerteti az őket érdeklő információkat vagy dokumentumokat. A ~nak három tényezője van: 1. a felhasználó, 2. a tájékoztatási rendszer, 3. a mű, a dokumentum. A felhasználó keresése lehet direkt vagy indirekt. A tájékoztatási rendszer erre a kérdésre próbál meg válaszolni nyelvi elemekből, sajátos szimbólumokból létrehozott nyelven, amely mindig a dokumentumok tartalmi és formai elemeire épül. A ~ egy konkrét könyvtári állományhoz kötődik, de nem korlátozódik csak arra. Más szempontból a ~nak két fő fajtája van, a visszakereső vagy passzív tájékoztatás, amely konkrét kérdésekre ad választ és a szétsugárzó vagy aktív tájékoztatás, amelyik az olvasói igények elé menve kínálja fel szolgáltatásait. Az utóbbi veszélye: sosem szabad egy kutatónak csak erre hagyatkoznia, saját magának ki kell azt egészítenie. Ez bibliográfiák, referáló lapok stb. segítségével történik. Egy könyvtár legfőbb tájékoztatási eszközei a szabadpolcos és a kézikönyvtári állomány, az ott található katalógusok rendszere, a bibliográfiák és esetleg a számítógépes adatbázisok.” (Buda szerk., 2000, p. 149.)

A fenti fogalmak ízelítőt adnak a könyvtárszakma legfontosabb tudnivalóiról, és kiolvasható, hogy a könyvtárosság komplexebb, mint az a közhiedelemben elterjedt. Ugyanis nemcsak pultban, olvasókkal dolgozó könyvtárosok léteznek (legyen az a munkaszerződése szerint olvasószolgálati, tájékoztató, kölcsönző vagy bármilyen más elnevezésű könyvtáros; és itt az egyes részlegekre, mint a gyermekrészleg, felnőttrészleg, zenei részleg, helytörténeti részleg, stb. nem is bontottam szét), hanem olyanok is, akik a háttérben dolgoznak, olvasókkal közvetlenül nem kerülnek semmilyen interakcióba. Ők a könyvtári állomány gyarapításával, a

dokumentumok állományba vételével foglalkoznak, de én ide sorolom azokat is, akik közönségkapcsolati feladatokat látnak el, gondolok itt elsősorban a könyvtári rendezvények szervezésére és lebonyolítására. Minél nagyobb egy könyvtár, a dolgozók munkaköre annál letisztultabb. Egy kis könyvtár dolgozói többféle munkafolyamatban részt vesznek, egy községi könyvtárban például a sokszor 1 fő könyvtáros felel mindenért: a könyvek beszerzésétől az olvasókkal való munkáig, de még az esetleges könyvtári rendezvényeket is ő szervezi és bonyolítja le. Ezek csak a tisztán könyvtári(bb) tevékenységek, az adminisztrációt nem is részleteztem, például a statisztikákat és a különféle elszámolásokat, de írhatnék a kötelezően előírt minőségbiztosítási feladatokról is, ám nem ezekre szeretném fektetni a hangsúlyt, így munkámban tovább nem foglalkozom velük. A 39/2020. (X. 30.) EMMI rendelet 2. számú melléklete tartalmazza azon munkaköröket, melyeket könyvtári dolgozók betölthetnek.¹⁷

Könyvtári szakmai munkakörök	Találkozik olvasóval munkája során?
főkönyvtáros	találkozhat
tudományos kutató	találkozhat
könyvtáros, informatikus könyvtáros	találkozhat
bibliográfus, feldolgozó	nem
gyermekkönyvtáros	igen
gyűjteményszervező könyvtáros	nem
helyismereti könyvtáros	igen
olvasószolgálati könyvtáros	igen
tájékoztató, szaktájékoztató könyvtáros	igen
zenei könyvtáros	igen
rendszerkönyvtáros	találkozhat
kutatástámogató könyvtáros	találkozhat
régi könyves könyvtáros	találkozhat
kézirattáros	találkozhat
könyvtárostánár, könyvtárpedagógiai tanár	igen

¹⁷ A 39/2020. (X. 30.) EMMI rendelet a kulturális intézményben foglalkoztatottak munkaköreiről és foglalkoztatási követelményeiről, az intézményvezetői pályázat lefolytatásának rendjéről, valamint egyes kulturális tárgyú rendeletek módosításáról 2. melléklete a Kulturális szakmai munkakörök és a betöltésükhöz szükséges képzési és egyéb feltételek elnevezéssel tartalmaz egy táblázatot, ebben a 20. és a 46. sorok közt szerepelnek a Könyvtári szakmai munkakörök, melyek nincsenek ugyan kifejtve, de némi támpontot adok, kik találkoznak közülük olvasókkal. <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a2000039.emm> (Utolsó megtekintés: 2024. február 5.)

segédkönyvtáros	találkozhat
könyvtáros asszisztens	találkozhat
könyvtári restaurátor	nem
könyvtári könyvkötő	nem
könyvtárkezelő	találkozhat
raktáros	nem
adatrögzítő	nem
minőségügyi referens	nem
nemzetközi referens	nem
kommunikációs és közönségkapcsolati referens	nem
digitális tartalomfejlesztő	nem

2. számú melléklet

A Könyvtári Intézet mentálhigiénés vonatkozású volt és jelenlegi továbbképzéseinek leírásai, az interneten nem találhatóak esetében a továbbképzések céljai

Coaching szemlélettel a könyvtárban:

„A képzés célja, hogy a résztvevők olyan nyitott, támogató szemléletmódot, magatartást ismerjenek meg, sajátítsanak el és használjanak készségszinten mindennapjaikban és a könyvtári munka során, amely erősíti a pozitív kommunikációt, a csapatszellemet, növeli a munka hatékonyságát, segít az egymáshoz való mindennapi stresszmentes, konfliktusmentes kapcsolódásban. A képzésen résztvevők mélyebbre jutnak önmaguk megismerésében, fejlesztik saját erőforrásaikat, váratlan helyzetek, kihívások esetén könnyebben megtalálják a megoldás felé vezető utat, s képessé válnak arra, hogy mások erőforrásait is feltérképezzék és hatékonyan használják a munkahelyi környezetben.”

(<https://www.ki.oszk.hu/tanfolyamok/coaching-szemlelettel-konyvtarban> [Utolsó

megtekintés: 2024. április 15.]

Csapatépítés a könyvtárban:

„A teljeskörű minőségirányítás működéséhez a személyek részéről a szervezet céljaival való azonosulás, az elkötelezettség, elköteleződés szükséges. A szervezet alapvető érdeke, hogy az embereket a munkavégzés szempontjából motiválttá tegye. Ugyanakkor az egyén érdeke is, hogy motiválttá váljon. Kíváncsi, hogy szívesen és örömmel tegye mindazt, amit tesz. A továbbképző tanfolyam célkitűzései: a tulajdonosi szemlélet, az elkötelezettség erősítése; az emberek közötti kapcsolódási pontok megtalálása a szervezet hatékonyságának fokozása érdekében; az együttműködés lehetőségei és korlátai; a személyes szintű teljesítmény és a szervezeti szintű összteljesítmény összefüggésének felismerése; az alkotóképesség felszabadítása; az egyéni készségek kibontakoztatása; demokratikus attitűdök fejlesztése: nyitottság, nyílt kommunikáció, a konszenzuson alapuló döntéshozatal, a kreatív konfliktuskezelés.”

(A szöveg a Hangodi Ágnessel történt levelezésünkből származik.)

Élménymarketing, marketingkommunikáció és érdekérvényesítés:

„A képzés során a résztvevők megismerik a marketing-, az élmény- és a márkamenedzsment, a nonprofit marketing alapjait, elsajátítják a könyvtári érdekérvényesítés elméletét és gyakorlatát, képessé válnak az ügyfélélmény biztosítására a kulturális területen. A képzésen

jártasságot szereznek a marketingkommunikáció, az érdekérvényesítés és a hírgenerálás hazai és külföldi jó gyakorlataiban, eszközeik használatában.”

(<https://ki.oszk.hu/tanfolyamok/elmenymarketing-marketingkommunikacio-es-erdekervenyesites> [Utolsó megtekintés: 2024. április 15.]

Konstruktív konfliktuskezelés hatékony tárgyalási technikákkal:

„A konfliktusok az emberi együttélés és együttműködés természetes velejárói, jelenlétük a könyvtárakban is negatív hatással lehet a szervezet hatékonyságára, eredményességére, s kedvezőtlenül befolyásolhatja a szervezetről kialakult minőségképet is. A tréning – annak érdekében, hogy a könyvtárban előforduló konfliktusok időben és konstruktív módon feloldásra kerüljenek – alakítja a résztvevők konfliktussal kapcsolatos attitűdjét, hasznos ismeretek átadásával fejleszti konfliktuskezelési kompetenciáikat, jártassá teszi őket a képzés során ajánlott technikák alkalmazásában.”

(A szöveg a Hangodi Ágnessel történt levelezésünkből származik.)

Könyvtári partnerkapcsolatok (szervezeti kultúra, szakmai önismeret):

„A képzés célja a résztvevők szervezeti kultúrájának fejlesztése annak érdekében, hogy munkahelyükön eredményesebben, hatékonyabban végezhessék feladataikat. A képzésben résztvevők a megszerzett ismeretek révén, és képességeik, készségeik fejlesztésével alkalmassá válnak arra, hogy munkahelyük belső értékeit jól tudják kommunikálni a külvilág felé, hogy együtt tudjanak működni a fenntartóval és más szervezetekkel, hogy az elsajátított módszerek alkalmazásával képesek legyenek fejleszteni a könyvtár szolgáltatásait, és mérni a használók elvárásait és elégedettségét. A képzés különösen hasznos lehet azonos munkahelyen dolgozó munkatársakból álló csoportok esetén (a képzés vidéki helyszínre való kihelyezését vállaljuk).”

(<https://ki.oszk.hu/tanfolyamok/konyvtari-partnerkapcsolatok-szervezeti-kultura-szakmai-onismeret> [Utolsó megtekintés: 2024. április 15.]

Könyvtárosok mentálhigiénéje I.:

„Az ún. segítő szakmák – melyek közé tartozik a könyvtárosság is bizonyos szempontból – olyan nagy mértékben veszik igénybe és terhelik meg a szakemberek személyiségét, hogy azok idő előtt a befáradás, a túltelítettség állapotába kerülnek, és az ún. “kiegési szindróma” tünetei jelentkeznek, ami gyakran a pálya elhagyásával jár. Mindez megelőzhető, ha e szakemberek kellő figyelmet fordítanak saját lelki egészségükre. A tanfolyam célja segítséget nyújtani a könyvtárosoknak, hogy kellő önismeret birtokában sikerüljön megőrizniük kiegyensúlyozott,

harmonikus személyiségüket, s ezáltal hatékonyabbak legyenek a könyvtári interperszonális kapcsolataikban.”

(<https://konyvtarostanar.wordpress.com/2007/06/19/mentalhigienes-tanfolyam-konyvtarosoknak/>) [Utolsó megtekintés: 2024. április 15.]

Könyvtárosok mentálhigiénéje II.:

„Konfliktuskezelés a könyvtárban tanfolyamunk a konfliktuskezelés gyakorlatban történő alkalmazását, illetve a csoportban való tapasztalatszerzést állítja a középpontba. A csoportfoglalkozások témái: az irányított és szándékolt figyelem gyakorlásának fontossága; a másik emberre való figyelés és saját magunkra figyelés dimenziójában; konfliktushelyzetek alaptípusai könyvtáros és könyvtárhasználó, könyvtáros és könyvtáros, illetve könyvtárhasználó és könyvtárhasználó között: viselkedési stílusok ütközése, igények és szükségletek ütközése, értékrendek ütközése; konfliktuskezelés, problémamegoldás; a könyvtáros tanácsadó szerepe, segítő felelősségének határai és korlátai.”

(<https://listserv.niif.hu/pipermail/katalist/2008-September/016723.html>) [Utolsó megtekintés: 2024. április 15.]

Speciális használói célcsoportok a könyvtárban:

„A program célja, hogy a könyvtárosokat megismertesse azokkal a módszerekkel és ismeretekkel, amelyek a speciális igényekkel vagy speciális szükséglettel rendelkező könyvtárlátogatókkal (hajléktalanok, fedél nélküliek; időskorúak, pszichoszociális és szenvedélybeteg személyek) való foglalkozáshoz szükségesek. A képzés elvégzését követően a könyvtárosok egyéni érzékenységük mellett a könyvtári munkában is komplexen képesek lesznek alkalmazni tudásukat az integritás, illetve az egyéni igények felmérésében, a segítségnyújtásban.”

(<https://ki.oszk.hu/tanfolyamok/specialis-hasznaloi-celcsoportok-konyvtarban>) [Utolsó megtekintés: 2024. április 15.]

3. számú melléklet

A félig strukturált interjú kérdései

STATISZTIKAI ADATOK

- 1. Életkora?**
- 2. Neme?**
- 3. Milyen településtípusban él? (főváros, vármegyei jogú város, egyéb város, falu/község)**
- 4. Milyen településtípusban található a munkahelye? (főváros, vármegyei jogú város, egyéb város, falu/község)**

MUNKAHELYRE VONATKOZÓ ADATOK

- 5. Milyen típusú könyvtárban dolgozik jelenleg? (nemzeti könyvtár, szakkönyvtár, felsőoktatási könyvtár, közművelődési könyvtár, iskolai könyvtár)**
- 6. Milyen végzettséggel dolgozik a könyvtárban? (Kérem, hogy pontosan adja meg!)**
- 7. Hány éve dolgozik a könyvtári szolgáltatásban?**
- 8. Mi a pontos munkaköre (ami a munkaszerződésében szerepel)?**

TÉMASPECIFIKUS KÉRDÉSEK

- 9. Milyen feladatai vannak a munkahelyén, Önt ezek mennyire terhelik le?**
- 10. Hogyan érzi, nyugodt munkakörnyezet veszi Önt körül? Kérem, indokolja is meg válaszát!**

- 11. Az elmúlt évek történései (a COVID-19 és az energia-veszélyhelyzet okozta kényszerintézkedések) hogyan hatottak Önre mint könyvtári szolgáltatásban dolgozóra?**
- 12. Mit és mennyit érzékel abból, hogyan vélekedhetnek a könyvtárhasználók az Ön munkájáról és az Ön munkakörnyezetéről?**
- 13. Mit és mennyit érzékel abból, hogyan vélekedhetnek a könyvtárat NEM használók az Ön munkájáról és az Ön munkakörnyezetéről?**
- 14. Mit gondol, hogyan vélekedhetnek a könyvtárhasználók az Ön munkájáról és az Ön munkakörnyezetéről a COVID-19 és az energia-veszélyhelyzet okozta kényszerintézkedések után?**
- 15. Mit gondol, hogyan vélekedhetnek a könyvtárat NEM használók az Ön munkájáról és az Ön munkakörnyezetéről a COVID-19 és az energia-veszélyhelyzet okozta kényszerintézkedések után?**
- 16. Szokták-e kérdezni a könyvtárhasználók, milyen könyvtárosként dolgozni?**
- 17. Szokták-e kérdezni a könyvtárat NEM használók, milyen könyvtárosként dolgozni?**
- 18. Mit tart problémának a könyvtáros szakmát illetően?**
- 19. Mit tart jónak a könyvtáros szakmát illetően?**
- 20. Ön szerint szükséges volna a szolgáltatásban dolgozó könyvtárosok számára mentálisan segítséget nyújtani? Kérem, indokolja meg válaszát!**
- 21. Ha az előbbi kérdésre igennel válaszolt, kérem, írja meg, milyen elképzelései vannak a szolgáltatásban dolgozó könyvtárosok mentális támogatásával kapcsolatban!**

4. számú melléklet

*A szolgáltatásban dolgozó könyvtárosok mentális egészségéről napjainkban
ERŐS VÁRAK A MI POLCAINK – 4 alkalmas támogató csoport szolgáltatásban dolgozó
könyvtárosoknak a biblioterápia módszerével, személyes jelenléttel*

A csoport miértje, előzményei

A könyvtáros szakmában szupervízióról vagy bármely ehhez hasonló lehetőségről, ahol a kollégák tudnának ventilálni, nemigen van tudomásom. Projektjelleggel találkoztam ugyan hasonlókkal, de erre véleményem szerint hosszabb távon lenne szükség. Péterfi Rita (olvasásszociológus, az Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum [továbbiakban OPKM] főigazgatója, coach) és Vidra Szabó Ferenc (minőségmenedzser, pszichodráma vezető) egy 3 alkalomból álló csoportot tartott közösen 2023-ban *Tréning: szakmai önismeret, könyvtári partnerkapcsolatok* elnevezéssel. Ezt viszont úgy láttam, csupán Pest vármegyei könyvtárosok számára hirdették meg (a Magyar Könyvtárosok Egyesülete Pest Megyei Szervezete [továbbiakban PEMEKSZ] levelezőlistáján találkoztam csak vele¹⁸), és ez sem hosszabb távú folyamat volt, csupán eseti. Ezen felül Péterfi Rita Goda Beatrixszel (könyvtáros, munkahelyi mentálhigiénés szakember) közösen is dolgozik, több meghirdetett workshopjuk is volt hasonló témában, melyekről szintén a PEMEKSZ levelezőlistáján értesülhettek a Pest vármegyei könyvtárosok.¹⁹ (Miután a fejezetben olvasható csoportom végére értünk, megjelent a Katalisten²⁰ egy érdekes felhívás egy témámba vágó szakmai napon²¹ való részvételre.)

¹⁸ Berze Lajos, a veresegyházi könyvtár igazgatója felhívása 2023. június 22-én érkezett meg először a PEMEKSZ levelezőlistájára feliratkozottak e-mail fiókjába az alábbi tárggyal: [Pemeksz] *Tréning: szakmai önismeret, könyvtári partnerkapcsolatok*. Ennek megvalósítási helye a veresegyházi könyvtár volt. Bővebben a csatolt linken, mely a PEMEKSZ archívumából való: <https://listserv.niif.hu/pipermail/pemeksz/2023-June/001144.html> (Utolsó megtekintés: 2023. december 28.)

¹⁹ Jóllet és boldogság a könyvek által workshopra való felhívásaik az alábbiak: <https://listserv.niif.hu/pipermail/pemeksz/2023-October/001154.html> (itt a 2023. október 25-i alkalom felhívása) és <https://listserv.niif.hu/pipermail/pemeksz/2024-February/001175.html> (itt pedig a 2024. február 14-i alkalomra invitáltak). Ahogy írják, az első alkalom elméleti megalapozás, a második gyakorlatorientált volt, a helyszínt az OPKM adta. (A linkek utolsó megtekintésének ideje: 2024. február 16.)

²⁰ A Katalist a könyvtárosok levelezőlistája.

²¹ Genczinger Ildikó, a szegedi Somogyi Könyvtár munkatársa felhívása a „Köszönöm, jól vagyok!” – Mit tehet a könyvtáros a stressz, a kiégés és a motivációhiány ellen? elnevezésű szakmai napon való részvételre:

A könyvtárosságom melletti biblioterapeuta végzettségemből is adódóan, kísérleti jelleggel tartottam egy 4 alkalomból álló, zárt támogatói csoportot személyes jelenléttel szolgáltatásban dolgozó könyvtárosok számára. E biblioterápiás fókuszú (esetemben fejlesztő biblioterápiáról beszélünk) csoport minden alkalmát egy-egy téma köré építettem fel, és választottam a témák mellé egy-egy regényt, melyek előzetes olvasását kértem, és melyek katalizátorként szolgáltak beszélgetéseink során. Legfőbb célom ezzel a csoporttal a kollégák szakmai identitásának megszilárdítása volt, valamint hogy legyen egy olyan fórum, ahol szabadon, biztonságban ventilálhassanak mindenféle negatív következménytől mentesen. Mindezek mellett új szakmai kapcsolatok kialakulását, közösségi élmény szerzését is reméltem a csoportalkalmaktól.

Az általam tervezett, majd meg is tartott csoportra való felhívást 3 helyen tettem közzé:

- a *Könyvtárosok* Facebook csoportban (taglétszáma 7 700 feletti),
- a *Katalisten* (az admin szerint nem sokkal több mint 3 100 feliratkozott van, az admin leveléből idézve: „*de szerintem legalább a 10 százalékuk inaktív cím lehet, vagyis vagy a postafiók tulajdonosa állította le a levélküldést, vagy maga a mailman, mert túl sok hibaiüzenetet kapott arról az e-mail címről.*”),
- valamint a moly.hu²² *Könyvtáros (szeretnék lenni, leszek, vagyok, voltam)* zónájában, ahol kicsivel több mint 300 zónatag van.

Ezen felül megosztásra került kérésemre, valamint kedvességből a csoportra való felhívás:

- a *Magyar Irodalomterápiás Társaság* (melynek tagja vagyok 2020 óta) több mint 33 000 követővel rendelkező Facebook oldalán,
- valamint a *PTE BTK Biblioterápia* (ahol képződtem 2018-tól 2020-ig) Facebook oldalán is, amely több mint 1 800 követővel rendelkezik.

Nyilván vannak átfedések, például a *Könyvtárosok* Facebook csoport tagjai és a *Katalist* feliratkozottjai közt, de így is elmondható, hogy több tízezer emberhez juthatott el a felhívásom, sok könyvtároshoz is. (A feltételes mód a különféle eléréseknek szól, melyeket befolyásol a Facebook újabban folyton változó algoritmus, valamint a felhasználók internetezési szokásai

<https://listserv.niif.hu/pipermail/katalist/2024-March/045648.html> A felhívás a Somogyi Könyvtár weboldalán: <https://www.sk-szeged.hu/events/koszonom-jol-vagyok-szakmai-nap/> (A linkek utolsó megtekintésének ideje: 2024. április 10.)

²² <https://moly.hu/> (Utolsó megtekintés: 2024. április 15.)

A moly.hu egy könyves közösségi oldal. Zónának nevezik a fórumokat, fórumtémákat, karnak pedig a bejegyzéseket.

is. Példának okáért tudok olyan kollégákról, akik szinte minden Katalistre küldött levelet olvasatlanul törölnek.)

Egy Google űrlap segítségével lehetett leadni a jelentkezést, ezen űrlapon pedig kitértem pár kérdésre is. Ez volt az előzetes szűrés, nem voltak tehát előszűrő interjúk a csoportba kerüléshez. Mindenki, aki jelezte a részvételi szándékot, megfelelt ezek alapján, és így bekerültek a csoportba. A regisztrációkor megadtam néhány kitételt is, melyek vállalása esetén lehetett csak tagja valaki a csoportnak azon felül, hogy legyen valamennyi köze a könyvtári szolgáltatáshoz. Ezek az alábbiak voltak: elköteleződés a csoport iránt; ahogy már említettem, olvasási kötelezettség minden alkalomra; valamint 4 000 forint megfizetése (1 000 forint/alkalom), hogy a helyet adó, alapítványi fenntartású könyvtár működését támogassák. Utóbbit azért is kértem, hogy erősödjön úgymond a könyvtárosi bajtársiasság, hiszen a könyvtárak sajnos nem mindig kapnak megfelelő anyagi forrásokat, a helyet adó könyvtár alapítványi fenntartása pedig sokkal több kihívás elé állítja az ott dolgozókat, többet kell dolgozniuk a könyvtár működtetését tekintve is.

Végül (ha engem nem számolunk bele) 4 fővel indult el a csoport. Kevésnek találtam a létszámot, és ezt csoporttagok is említették. Volt olyan is, amikor közösen gondolkodtunk a lehetséges okokról. Ezek között szerepelt a korai kezdés, ugyanis a kezdést 17:00-ra tűztem ki, ez a messzebből jövőknek valószínűleg nehezen vagy egyáltalán nem lett volna kivitelezhető, mert korai időpont. Azt is számba vettük, vajon mekkora lehet a szakma azon szelete, melynek tagjai részt kívánnának venni egy ilyen témájú csoportban. Sőt, ezt tovább gondolva, mernének-e beszélni szakmán, munkahelyen belüli nehézségekről vagy sem. Úgy találtuk, hogy sokan ódzkodhatnak az ilyen szituációktól.

Az első alkalommal közösen megbeszéltük a csoport szabályait, és hogy zárt csoport lévén még inkább biztonságban tudhatják magukat. Utóbbival kapcsolatban még ennél is tovább vittem a beszélgetés fonalát: megígértem a csoporttagoknak, hogy a csoporttitok miatt dolgozatomban részletesen nem írok a személyes megosztásaikról, viszont általánosságokat és a szakmai identitással, a könyvtáros szakma fejleszteni valóival kapcsolatos megnyilvánulások helyet kapnak itt. A csoporttagoknak megígértem továbbá, hogy bármilyen szöveg, mely a csoportról szól, csak azután lesz véglegesítve és bárhová beadva, közzétéve, miután ők átolvasás után beleegyeztek, jóváhagyták. Arról tudnak, hogy dolgozatomban része lesz a csoportban történetek leírása. Mindezt azért tartom fontosnak, hogy érezzék, tényleg egy biztonságos, védett közegben vannak, ahol bármit megoszthatnak negatív következmények nélkül.

Véleményem szerint, mint ahogy korábban már írtam, hosszabb távon kellene ilyen jellegű csoportot tartani. E 4 alkalmas csoport, melynek tapasztalatait megosztom, reményeim szerint

egy ilyen hosszabb folyamatnak az előszobája. A csoporttagok kifejezték igényüket a csoport folytatására, és erre a csoportot befogadó Ex Libris Könyvtár vezetője is bátorított. Bátorított továbbá a csoport folytatására is, mert mindketten szeretnék, hogy több kolléga is részese lehessen a csoportnak, hogy több kollégának is támasza lehessen. Mindez további egyeztetések és tervezések tárgya. Folytatás esetén a dolgozatomba az újabb tapasztalatok már nem kerülnek bele. Továbbá az esetleges online megvalósítás tapasztalatait sem osztom meg munkámban, ugyanis az online megvalósításra is volt igény, hogy az is részt tudjon venni, aki földrajzilag messzebb él és dolgozik a könyvtári szolgáltatásban Budapesthez képest.

A csoport tematikája, az alkalmaakra választott irodalmi művek

Az 1. alkalom témája: viszonyom a könyvtárosságomhoz.

Az 1. alkalomra elolvasni kért regény: Marie Benedict és Victoria Christopher Murray: *Belle*, a könyvtár királynője (a 4/1. sz. mellékletben borító és fülszöveg is megtekinthető).

A 2. alkalom témája: viszonyom a munkahelyemhez.

A 2. alkalomra elolvasni kért regény: Fiona Davis: *A márvány könyvtár rejtélye* (a 4/2. sz. mellékletben borító és fülszöveg is megtekinthető).

A 3. alkalom témája: viszonyom a háborúhoz (a szolgáltatás kiszolgáltatott mivolta: könyvtárbezárások, áthelyezések miatti kényszerhelyzetek).

A 3. alkalomra elolvasni kért regény: Janes Skeslien Charles: *A párizsi könyvtár* (a 4/3. sz. mellékletben borító és fülszöveg is megtekinthető).

A 4. alkalom témája: viszonyom az olvasókhoz.

A 4. alkalomra elolvasni kért regény: Herman Brusselmans: *A férfi, aki munkát talált* (a 4/4. sz. mellékletben borító és fülszöveg is megtekinthető).

Mindegyik általam választott regény főszereplője könyvtárban dolgozik és/vagy él. Szolgáltatásban dolgozó könyvtárosoknak hirdetem a csoportot, így a választásaim során figyelembe vettem, hogy emberekkel is érintkezzenek a főszereplők, bár *Belle* történeténél inkább a bejárt életút fontosságát tartottam figyelemre méltónak, hiszen sokáig egy nem nyilvános könyvtár volt az, melyben dolgozott. *A márvány könyvtár rejtélye* című könyvnél a kiválasztásom fő szempontja a könyvtár–munkahely–lakóhely hármasságának különlegessége volt, kiemelve a történetben szereplő lakhely funkciót. *Belle* története egy domináns, figyelemreméltó életpályát mutat be, ahol láthatjuk, mennyi nehézségen ment keresztül, mennyi áldozatot hozott, és azt is láthatjuk, a kitartása nem volt hiábavaló. A történet a könyvtáros hivatásra sok szalon reflektál, de nem csak szakmai szempontból kapunk emlékezetes olvasmányélményt. Azért is választottam az első csoportülésre, mert egy erős kezdést szerettem

volna, hogy megerősítse a csoportkohéziót, és mert úgy éreztem, igazán megtartó ereje lehet. *A párizsi könyvtár* számomra azért erőteljes olvasmány, mert a regényben szereplő könyvtárosok és olvasóik is kiszolgáltatott helyzetbe kerülnek a kitörő háború által, és erős hatást válthat ki az olvasóban az az összetartás, melynek tanúi lehetünk a történet olvasása közben. *A férfi, aki munkát talált* című könyv főszereplőjének személyisége eléggé megosztó, a cselekedetei a deviancia határait súrolják, viszont megtesz olyan dolgokat is az olvasókkal, melyeket mi nem tehetünk meg. A történet olvasása közben azonban eljátszhatunk a gondolattal büntetlenül, mert emberekkel dolgozni nem mindig könnyű... A regényekben vannak olyan elemek, melyek nem feltétlenül könnyen befogadhatóak (például rasszizmus, biszexualitás és ehhez kötődő nemi vágyak, zsidók és zsidóüldözés, deviáns viselkedés, stb.), de mivel a könyvtárosoknak azért mégiscsak illik elfogadónak lenniük (ez az etikai kódexünkben²³ is megfogalmazásra került, igaz, nem ennyire nyilvánvalóan), úgy gondoltam, ezek az olvasmányok, valamint a kibontakozó beszélgetések az önismeret mélyítésére is alkalmasak lehetnek. Mindezek felül azt is szem előtt tartottam az olvasásra kért regények kiválasztásakor, hogy legyen olyan is köztük, főleg a folyamat elejére időzítve, amely kapaszkodót is tud nyújtani, hiszen a szakmai identitás megerősítését is célul tűztem ki, mint ahogy azt már leírtam. Tisztában voltam azzal, sokat kérek egy rövidebbnek mondható csoportfolyamat során, hogy minden egyes alkalomra regényt választottam, de bíztam abban, hogy aki komolyan gondolja a részvételt, meg tudja oldani ezek elolvasását a csoportülések előtti időszakban. Végül volt olyan csoporttag, aki nem vagy nem egészen olvasta el az adott csoportülésre kért regényt, de nem volt ebből senkinek sem hátránya.

A csoport megvalósításának helyszíne és ideje

A megvalósítás helyszíne: Ex Libris Könyvtár, mely akkor a 1064 Budapest, Vörösmarty utca 69. alatt volt épp található, mert a Bajza utcai épülete erősen felújításra szorult.

A megvalósítás ideje:

(Adott napon a befejezés csupán terv és viszonyítási alap, a csoportülés elnyúlhat tovább is.)

- 2023. november 28. (kedd) 17:00-18:30,
- 2023. december 19. (kedd) 17:00-18:30,
- 2024. január 09. (kedd) 17:00-18:30,
- 2024. január 30. (kedd) 17:00-19:00 (+30 perc a visszajelző kérdőívekre).

²³ A Magyar Könyvtárosság Etikai Kódexe elérhető az interneten: <https://mke.info.hu/wp-content/uploads/2010/08/alairtkodex.pdf> (Utolsó megtekintés: 2023. december 28.)

A csoportfolyamat

Az utolsó csoportülést leszámítva velem együtt 5 fő volt a csoportban, az utolsó alkalommal egyik tagunk magánéleti elfoglaltság miatt nem tudott részt venni. A csoportról 2 fő a *Könyvtárosok Facebook csoportból*, 1 fő a *Facebookról* értesült, 1 fő pedig az *egyik kollégájától*.

A csoportülések szerkezete keretes volt. Szerettem felmérni a csoporttagok aktuális hangulatát az alkalmak elején és végén is, e csoportfolyamat során sem történt ez másként. Ezek során én is aktívan részt vettem, így az én itt-és-mostban megélt érzéseim is megjelennek. Az első csoportülés során hangulathőmérőzéssel „(e kognitív viselkedésterápiás technika szerint a csoporttagnak egytől tízig terjedő skálán meg kellett becsülnie aktuális hangulatát)” (Béres et al., 2014, p. 475) kezdtük és zártuk az alkalmat. Az alábbi táblázatok mutatják, hogyan alakultak a hangulathőmérőzések (az első alkalommal olyan jól elindult a beszélgetés, hogy a csoportülés végén ejtettük meg a kezdő kör értékeinek megadását is, mert az az elején ez elmaradt):

Csoporttag	Kezdő kör (1. alkalom)	Záró kör (1. alkalom)
1)	3	→ 8
2)	6-7 (6,5-nek veszem)	→ 9
3)	olyan alacsony, hogy szóra sem érdemes (1-nek veszem)	→ 6
4)	7	→ 10
5)	7-8 (7,5-nek veszem)	→ 7-8 (7,5-nek veszem)
Értékek átlaga: 5		→ Értékek átlaga: 8,1

1. táblázat: 1. alkalom kezdő és záró körének eredménye
(saját táblázat)

A második csoportülés kezdő és a záró köréhez ezúttal Maci Kártyákat²⁴ vittem magammal. Alapvetően mindannyian jobb hangulatban voltunk a csoportülés elején, kivéve aki a 33. macit választotta, de az ő hangulata is jobb lett a végére, köszönhetően többünk történetének, szemléletmódjának megosztásával, melyekből tudott erőt meríteni. Alább látható, ki hányas sorszámú macit választotta, a 4/5. sz. mellékletben láthatóak a macik 1-től 48-ig.

²⁴ A kártyacsomagban összesen 48 számozott kártya található. Mindegyik kártyán egy-egy macit láthatunk más-más színű háttérrel. Ezek a macik az érzelmek széles skáláját reprodukálják, így a kártyacsomag nagyon jó hangulat kifejezésre. Eredeti nevén The Bear Cards, Feelings, online megtekinthető broszúra erről: <https://www.qcards.com.au/the-bear-cards-booklet/> (Utolsó megtekintés: 2024. február 23.)

Csoporttag	Kezdő kör (2. alkalom)	Záró kör (2. alkalom)
1)	4. és 41. maci (egyszerre mindkét kártya hangulatával tudott azonosulni)	→ 10. maci
2)	7. maci	→ 1. maci
3)	33. maci (neki volt csak rosszabb hangulata)	→ 14. maci
4)	1. maci	→ 11. maci
5)	10. maci	→ 8. maci

2. táblázat: 2. alkalom kezdő és záró körének eredménye
(saját táblázat)

A harmadik találkozásunkkor kicsit kreatívabban szerettem volna megközelíteni a hangulatot felmérő kezdő és záró kört, de a rajzos feladatot, melyet vittem, nem övezte túl nagy lelkesedés. A 4/6. sz. melléklet mutatja a sablont, melyet ehhez készítettem és vittem a csoportba. Ettől függetlenül mindannyian leképezték az aktuális hangulatukat:

Csoporttag	Kezdő kör (3. alkalom)	Záró kör (3. alkalom)
1)	hamu alatt az inkubát (vulkánt rajzolt)	→ kiegyensúlyozottabb (hópihét rajzolt)
2)	kiszámíthatatlan (vulkánt rajzolt)	→ nagyon jó („kerek egész”-et rajzolt)
3)	jó	→ jó (jobban jó)
4)	bizakodó, jó, reménytelen, lelkes (amit tudott, lerajzolt)	→ megerősödött az előzőekben, és az egyik csoporttag által mondott idézetnek örült, hogy ki lett mondva (erről később írok)
5)	vidám (mosolygós napot rajzolt)	→ nagyon vidám (mosolygós napot rajzolt)

3. táblázat: 3. alkalom kezdő és záró körének eredménye
(saját táblázat)

A negyedik, egyben utolsó csoportülés során is hangulathőmérőzéssel mértük fel, melyik csoporttag hogyan érezte magát:

Csoporttag	Kezdő kör (4. alkalom)	Záró kör (4. alkalom)
1)	5 → 7	
2)	9 →	5-6 (amiért problémákról is beszéltem, 5,5-nek veszem)
3)	9 → 10	
4)	9 → 10	
Értékek átlaga: 8 →		Értékek átlaga: 8,125

4. táblázat: 4. alkalom kezdő és záró körének eredménye
(saját táblázat)

A lényegi részhez érkezve elmondhatom, a csoportkohézió szinte már az elején érezhetően erős volt, gyorsan megtaláltuk a közös hangot, az első alkalommal is olyan érzésem volt, mintha régóta ismernénk egymást. Ketten munkatársak voltak, de ezt leszámítva senki nem ismerte egymást az 5 fős csoportban.

Az első találkozáskor jobban megismertük egymást azáltal, hogy meséltünk arról, milyen út vezetett a könyvtárosságunk felé. Nagyon különleges történeteket hallhattunk. Volt olyan, mely családi legendáriumba illő, de volt olyan is, aki megosztotta pályája mélységeit is, viszont a problémák mellett szóba kerültek az egyéni motivációk is. *Belle* történetével kapcsolatban is beszélünk a könyvtárosságunkról. Leginkább az ragadta meg a csoporttagokat, mennyire nagy hatást gyakorolt Belle édesanyja az egész család életére, és hogy Belle-nek mennyire nehezített körülmények között kellett dolgoznia, és egyáltalán élnie, míg eljutott oda, ahová eljutni vágyott. Szakmaiságból a személyes történeteken felül is jócskán kijutott erre az alkalomra, és a könyv sem feltétlenül kellett mindehhez. Szóba került, hogy a Magyar Könyvtárosok Egyesülete (továbbiakban MKE) nemrég tartotta tisztújító közgyűlését, és a napokban küldött ki az MKE új elnöke egy kérdőívet²⁵ a Katalistre, melyben a szakmabeliek véleményére kíváncsiak, hogyan működhetne még hatékonyabban az egyesület. Elég sok kritika érte az MKE-t a csoportalkalmon, melyek lényege az volt, hogy nemigazán sikerült eddig úgy működnie, mint egy ténylegesen érdekvédelmi szervezet. Arról is beszélgettünk, hogy a könyvtárak, a könyvtárosok alig ismerik egymást, egymás tevékenységeit, és lehetne építeni a partnerkapcsolatokat, lehetne szakmai látogatásokat tenni egymásnál. Itt megjegyeztem, hogy

²⁵ Gerencsér Judit, az MKE újonnan megválasztott elnöke 2023. november 28-án küldött egy kérdőívet a Katalistre feliratkozottak e-mail fiókjába az alábbi tárggyal: [KATALIST] IGÉNYFELMÉRÉS ÉS HELYZETELEMZÉS AZ MKE KÖNYVTÁRSZAKMAI ÉS ÉRDEKVÉDELMI MUNKÁJÁVAL KAPCSOLATBAN. Bővebben a csatolt linken: <https://listserv.niif.hu/pipermail/katalist/2023-November/045321.html> (Utolsó megtekintés: 2023. december 28.)

a munkahelyemen (az Országos Idegennyelvű könyvtárban, továbbiakban OIK) nem olyan régen fogadtunk két kollégát Szegedről az egyetemi könyvtárból, akik egy pályázat keretein belül ismerkednek más könyvtárak gyakorlatával. Számomra ezen az alkalmon a legmegdöbbentőbb téma, melyről beszélgettünk, az egymás meg nem becsültsége szakmán belül. Az egyik csoporttag iskolai könyvtáros, és ő mesélte, hogy tapasztalatai szerint a könyvtárostanárok mennyire lenézik azokat az iskolai könyvtárosokat, akik pedagógiai végzettség nélkül, egyszerű könyvtáros diplomával dolgoznak (ő a Könyvtárostanárok Egyesületét is nagyobb mélységeiben látja, mint akik nem iskolai könyvtárban dolgoznak). Erre a szakmai széthúzásra ráerősítettek még ketten, pontosabban hogy könyvtáros és könyvtáros közt is vannak szakmai ellentétek, nem kell ahhoz könyvtárostanári közegben mozogni, hogy kollégák lenézzék egymást. Úgyhogy nem elég azzal küzdeni, hogy ne nézze le a szakmát a mai magyar társadalom, még a kollégák megbecsüléséért is sokat kell tennünk. A szupervíziós lehetőség hiánya pedig még inkább erősíti ezt az érzést, ezeket a nehézségeket a többiek is problémának tartják. Az iskolai könyvtárban dolgozó csoporttag az állománygyarapításhoz szükséges forráshiányt és más problémákat is említett, mely eddigi megfigyeléseim, korábbi beszélgetéseim alapján sajnos gyakori. Itt igyekeztünk őt ellátni tanácsokkal, valamint biztatni, hogy nincs veszve minden. Az állomány építésének akadályait például könyvtárközi kölcsönzéssel, tartós vagy letéti kölcsönzéssel is át tudja hidalni például, ha a helyi könyvtár együttműködő ebben a tekintetben. Az ülés végén megbeszéltük, hogy ha valaki nem ér a kitűzött időre oda, mert mondjuk nem éri el a korábbi vonatot, megvárjuk. Zárt csoport lévén tudunk rugalmasak lenni, csak hogy mindenkinek jó legyen. A választott könyvek kapcsán kaptam megnyugtató visszajelzést. Az egyik csoporttag a negyedik alkalomra választott *A férfi, aki munkát talált* című regényre azt mondta, nagyon tetszett neki. Ennek azért is örültem, mert azt a könyvválasztásomat éreztem a legmerészebbnek, ugyanis a főszereplő könyvtáros viselkedése már-már deviáns, nem a megszokott könyvtáros karaktert adja.

A második csoportülésen mindenki adott valamit az alkalomhoz: volt, aki édességet hozott a csoportnak, volt, aki teát, de az egyik csoporttag olyan figyelmes volt, hogy téli figurás teát hozott, minden csoporttagnak egyet-egyed. Ketten, akik munkatársak egy orvosi könyvtárban, említést tettek rólam és a csoportról a Magyar Orvosi Könyvtárak Szövetségénél, ahol elmondásuk szerint nyitottak lennének hasonló kezdeményezés befogadására, mint amilyen ez a csoport is volt. Ez alkalommal a beszélgetés még gördülékenyebben indult, mint az előző, az alkalomra választott könyv sokáig fel sem merült. Úgy üdvözlöttük egymást, mintha régóta ismerne mindenki mindenkit, véleményem szerint egy ponton sem akadt meg a kommunikáció, talán még a múltkorinál is párbeszédeesebb volt, ráadásul sokkal mélyebb megosztások

hangoztak el. Szóba kerültek sajnos a munkahelyi légkört toxikussá tévő kollégák, de a fenntartásból adódó nehézségek is. Egy ponton azok a csoporttagok, akik csapatban dolgoznak, megkérdezték azokat, akik viszont egyedül, hogy milyen így a munka. Pozitívumokat is tudtak erre sorolni (például a maga ura), de negatívumokat is (például hiányzik a kontroll, a segítség). Az egyik csoporttag könyvtárszakmai szempontokat nézve a helyzetéből adódó elkeseredettségének is hangot adott. Ketten is meséltünk ezzel kapcsolatos hasonló megéléseinkről, és ugyan mindketten más úton lendültünk túl mélypontjainkon, de a csoporttag ezek hallatán megnyugodott, és jelezte is, hogy sokkal jobb hangulatban tér majd haza. Mikor már közeledtünk a csoportülés vége felé, felvettem a könyvet is azzal a kérdéssel, hogy kinek mi volt a legmeghatározóbb élmény, mire igencsak egyöntetűen az a válasz érkezett, milyen lehet a munkahelyet adó könyvtárban vagy egyáltalán egy könyvtárban lakni, egy könyvtárban élni az életünket. Volt, akit ez megborzosgatott, de volt, aki szívesen beköltözne könyvtárba lakni. Arról is esett néhány szó, hogy mi alapján választottam a könyveket, ugyanis rákérdeztek. Elmondtam, hogy a harmadik alkalomra választott *A párizsi könyvtárat* olvastam csak korábban, a többit azért, hogy megtaláljak minden alkalomra egy, szerintem a felvetett témához passzoló könyvet. Elmondtam továbbá a kiválasztásom szempontjait is, melyeket korábban már leírtam. Azt, hogy úgymond hagytam eluralkodni a csoportot a csoporton, és nem erőltettem a könyvet, azzal magyarázom, hogy ehhez keresem még az utam, először tartottam könyvtárosok számára támogató csoportot, és igazi, élő találkozásokat szerettem volna, ebbe pedig úgy érzem, nem biztos, hogy belefért volna az elképzeléseimhez való ragaszkodás. A terv az terv, viszont a csoporttagok érdekeit szerettem volna nézni, és ha úgy látom, hogy a csoporttagok tudnak könyv nélkül is kapcsolódni, hadd kapcsolódjanak egymáshoz könyv nélkül. Az élet folyamatos tanulás, sosem leszek tökéletes, de törekszem rá, mindezt a csoporttagokat szem előtt tartva. Idővel kialakul, hogyan lesz mindenki számára ideális.

A harmadik és a negyedik csoportülés témái felcserélődtek, a harmadik alkalommal beszélgettünk olvasókkal kapcsolatos élményeinkről, jókról és rosszakról egyaránt, a negyedik alkalommal pedig elég sok probléma is felvetődött, kezdve a fenntartás és a kollégák okozta nehézségektől, a könyvtárosságunkkal kapcsolatos mélypontokon át szakmai identitáskrízisig. Ahogy haladtunk előre a csoportfolyamatban, annál mélyebb és bizalmasabb megosztásokra került sor, így ezeket érzékeny mivoltuk miatt nem részletezem jobban. A harmadik csoportülésen *A párizsi könyvtár*ból többen is hoztak idézeteket, de a leginkább ezt emelném ki, melyre a záró körben az egyik csoporttag meg is jegyezte, hogy jó volt kimondva hallani. Ez az idézet pedig az alábbi volt, az olvasókra vonatkozott: „... *a szeretet azt jelenti, hogy elfogadjuk valakit mindenestül, elfogadjuk még azt is, ami nem tetszik benne, vagy amit nem*

értünk.” (Skeslien Charles, 2021, p. 282.) Szerintem ez nagyon nehéz sok esetben, ezt ott ki is mondtam, de akkor nagyon elgondolkodtatott. A harmadik alkalommal kitértünk kicsit a koronavírus-járvány időszakára, a csoporttagok akkori helyzetére. Az iskolai könyvtáros csoporttag pedagógus végzettség hiányában bent kellett dolgozzon az iskolában, a többiek home office-ban dolgoztak. Aki alapítványi könyvtárban dolgozik, sokféle kreatív ötlettel állt elő, mint például a YouTube-ra feltöltött meseolvasós videók. A negyedik alkalommal igazán mély megosztásokat hallgathattunk mindenkitől, itt hangoztak el legrészletesebben problémák, nehézségek, melyek az egyik csoporttagot a záró körben elmondottak alapján meg is viseltek. A könyvek közül *A férfi, aki munkát talált* című regény váltott ki leginkább érzéseket, ez volt a legmegosztóbb, ezzel kapcsolatosan beszélgettünk magáról a könyvről is a legtöbbet, bár *A párizsi könyvtár* is sokat adott többeknek megfigyeléseim szerint, az idézetek felolvasása vagy épp felmondása legalábbis erre enged következtetni. Az egyik csoporttag nagyon szerette *A férfi, aki munkát talált* című könyvet, melyet alkalomról alkalomra jelzett is, valamint a főszereplő karakterét is. Én a karaktert soknak éreztem ugyan, de nagyon szerettem benne, hogy sokszor olyan, mintha helyettem ventilálna, mikor nehézségeim akadnak munka közben.

Összességében elmondható, hogy sikerült egy olyan közeget teremteni, ahol a csoporttagok merték elmondani mindazt, ami nehézséget okoz a munkájuk során. Az olvasókkal való munkát éreztem a legkevésbé nyomasztó tényezőnek. A munkahelyi konfliktusok, a fenntartóval kapcsolatos problémák, az anyagiak szűkössége az állománygyarapítás tekintetében, az érdekképviselő hiánya, a szakmai kapcsolatok kialakításának és ápolásának igénye, valamint a szakmai hierarchiából fakadó negatív érzések jobban megjelentek beszélgetéseink során.

A csoportülések után hosszabb-rövidebb ideig mindig ott maradtunk kötetlenebb beszélgetésre, bár aki vidékről utazott Budapestre, ő érthető okokból nem maradt sokáig. Ezek során és a csoportalkalmak ideje alatt is többször elláttak a csoporttagok hasznos tanácsokkal, építő kritikákkal, hogyha úgy döntenék, hogy a csoportot folytatom és nyílttá teszem, mire figyeljek, hogyan lehetne több embert bevonni. Ezekre a csoporttal kapcsolatos utolsó egységben kitérek.

A csoporttagokról (statisztikai adatok)

Ebben a részben magamat nem szerepeltetem.

Mindegyik csoporttag nő volt.

Életkor szerint 1 fő 49 éves, 1 fő 51 éves, 1 fő 54 éves, 1 fő 57 éves.

Munkahelyet tekintve 2 fő országos szakkönyvtárban, 1 fő iskolai könyvtárban (technikum), 1 fő alapítványi könyvtárban dolgozik. 3 fő munkahelye van a fővárosban, 1 főé pedig agglomerációban lévő városban. Mindenki legalább 10 éve dolgozik a szakmájában.

Ketten főiskolai, ketten egyetemi végzettséggel rendelkeznek, mindenkinek van szakirányú diplomája (is).

A visszajelző kérdőívek kiértékelése, tanulságok

Az utolsó alkalommal nem volt lehetőség a visszajelző kérdőívek (mely kérdőív sablon alapvetően biblioterápiás csoportra lett szerkesztve [4/7. sz. melléklet]) kitöltésére, mert sajnos rosszul osztottam be az időt, így online történt meg ezen kérdőívek kitöltése. Ezen visszajelzésekkel, valamint a személyesen kapott tanácsokkal zárom a csoporttal kapcsolatos részt.

A kérdőív kérdései alapján ezek a válaszok születtek (ahol több választási lehetőség is volt, a legelső helyen lévőt szerepeltetem):

A motivációt tekintve volt, akit a biblioterápia, volt, akit a könyvtáros önismereti munka szavak szólítottak meg, de volt olyan is, aki kíváncsi volt, mi mindent tanulhat ilyen alkalmak során. Az egyik csoporttag a segítő szakmán belüli szupervízió lehetősége miatt csatlakozott hozzánk. A biblioterápiát említő csoporttag régóta szeretne tudni, milyen egy biblioterápiás csoport.

Arra, hogy milyen problémával érkeztek a csoportra, a következőket írták:

„Nem volt problémám, igazából a kíváncsiság vezérelt, illetve szerettem volna megismerni a tágabb körben dolgozó könyvtárosokat.”

„Jó lenne, ha javulna a kommunikáció szakmán belül és kifelé is.”

„Kiegészítés a munkahelyen, kilátástalanság.”

„A könyvtárunkban csupán 2 fő dolgozik, rajtam kívül egy részmunkaidős kolléga. Nagyon sok feladattal egyedül kell megküzdennem. Megbeszélni sem tudom senkivel a felmerülő problémáimat.”

A legfontosabb élmények, felismerések, visszajelzések a csoporttagok számára az alábbiak voltak:

„Élményként talán a macis, rajzos feladatok voltak jelen, amikor vizualizálni lehetett az érzéseinket.”

„Jó érzés kötetlenül beszélgetni a kollégákkal, nem csak szakmáról.”

„Másnak sikerült, akkor talán nekem is fog. / Határok meghúzásának fontossága.”

„A közösségben végzett munka előnyei. A közös olvasmányélmény különböző feldolgozásai. Mindenki mást hallott ki a szövegekből. Voltak egyezőségek, de gyakran mást hallottunk ki a történetekből.”

A visszajelző kérdőív 5. kérdésére ketten válaszoltak érdemben:

„[Az egyik csoporttagtól] látni azt a temperamentumot, mindenképp erősítette bennem a könyvtári szakma elhivatottságának szépségét.”

„Fejlődni nem fejlődtem, inkább azt találom öröndetesnek, hogy láttam, mások is küzdenek hasonló problémával, és mégis haladnak előre.”

A leginkább fontosnak az alábbiakat adták meg a 6. kérdésnél:

„Ismerjem fel, hogy végül is én felelek azért, milyen életet élek; az élet nagy kihívásaival, az élet és a halál alapkérdéseivel egyedül kell szembesülnöm.”

„Ismerjem fel, hogy nem vagyok egyedül a problémáimmal.”

„Próbáljak meg olyan lenni, mint az a csoporttag vagy vezető, aki jobban képes alkalmazkodni, mint én; találjak valakit a csoportban, akiről megmintázhatom magam.”

„Próbáljak meg olyan lenni, mint az a csoporttag vagy vezető, aki jobban képes alkalmazkodni, mint én; találjak valakit a csoportban, akiről megmintázhatom magam.” és „A csoport segítsen megérteni a szüleimmel, testvéreimmel vagy más fontos emberekkel régen függőben maradt dolgokat.”

Arra a kérdésre, hogy mely olvasmányok és gyakorlatok (pl. asszociáció maci hangulatkártyákkal, rajz, stb.) érintették meg a csoporttagokat leginkább és miért, valamint hogy mit hoztak ki ezek belőlük, a következő válaszokat adták:

„Engem frusztrált, hogy heteken keresztül könyvtárral, könyvtárossal kapcsolatos regényeket kell olvasnom. A macikártyákat imádtam. Hol lehet ilyet kapni? ☺”

„A férfi, aki munkát talált hőse önazonosan, őszintén kommunikál, nincs benne megfelelési kényszer. Továbbra is igyekszem azt mondani, amit gondolok.”

„A két első kötet tetszett leginkább. Egyrészt látni azt, hogy a legrosszabb helyzetből is van kiút, másrészt felismerni, hogy rengetegen vannak nálam rosszabb helyzetben, akik próbálkoznak a nehézségek ellenére is.”

„Belle, a könyvtár királynője c. kötet tetszett a legjobban. A fantasztikus az, hogy tényleg csak egy mankó a szöveg jelenléte egy irodalomterápiás csoportban. Volt, hogy figyelembe sem vettük az olvasott szöveget. ☺”

Arra egyöntetű válaszokat adtak, hogy kedvesek voltak a csoporttagok, jó volt új embereket megismerni. Egyikük kiemelte, hogy ez az idő rövid volt ahhoz, hogy bárkihez is közelebb

kerüljön. Egyikük válaszát azért idézem: „*Mindenki sok gonddal küzd a munkahelyén. Nagyon jó volt hallani, hogy mindenki nyitott volt. Jó kapcsolat alakult ki a tagokkal.*”

A személyiségemre pozitív, a facilitálásomra vegyes vélemények születtek. Ezek olyanok, melyekből tanulhatok:

„*Szimpatikus személyiség, kicsit hiányoltam a több párbeszédet, sokszor éreztem azt, hogy egyoldalú a beszélgetés.*”

„*Pozitív személyiség. Jobban kellene irányítani a beszélgetést, sokszor csapongtunk, időnként fölöslegesnek éreztem a jelenlétemet.*”

„*Nyitott volt felénk, jó irányba terelte a beszélgetés folyamát.*”

„*Jól választott a könyvekkel. Érdekes, inspiráló történet volt mindegyik, mégha távoli időben is játszódott néhányuk. Hagyta a csoportot szabadon lélegezni, voltak irányító kérdései, de végig kíváncsi volt ő is, ezért nagyobb teret hagyott, mint általában egy csoportban lenni szokott. Zavaró dolog nem volt. Inspiráló volt, ahogyan hagyta köztünk a párbeszédet.*”

Végül arra tért ki a visszajelző kérdőív, hogy járnának-e a jövőben ilyen csoportokra a részt vevő tagok:

„*Továbbra is érdekel a biblioterápia, szívesen járnék, de a havi háromszori alkalom [helyesen: a háromhetes gyakoriság - JI] nekem sok. De időnként lehet, hogy ellátogatnék.*”

„*Biblioterápiás csoportba nem fogok járni, de könyvtáros klubdelutánba becsatlakoznék időnként, téma nélkül, havonta, kéthavonta.*”

„*Igen, szívesen járnék. Akár hetente is, ha kicsit közelebb lenne a találkozóhely. [háttérinformáció: ő messzebbről járt fel Budapestre - JI]*”

„*Igen, mindenképpen. Jó lenne ezt a témát folytatni, hogy a problémáinkról tudjunk beszélni a hasonló területen dolgozókkal. Havi egy alkalom lenne jó.*”

Többször beszélgettünk a csoporttagokkal, hogyan lehetne jobban megszerveznem ezt a csoportot, ha a jövőben folytatni szeretném, csak épp nem zárt, hanem nyitott formában. Ahogy beszélgettünk, több dologra is felhívták a figyelmem: többször kéne meghirdetnem a különböző könyvtáros fórumokon, valamint több könyvtáros fórumon is meghirdethetném, ezek kapcsán kaptam ötleteket is; közvetlenül felkereshetnék könyvtárakat, legalább a nagyobbakat; tehetném későbbre a kezdést, a 17 órai kezdés valószínűleg sokaknak korai; megpróbálhatnám párhuzamosan online is, hogy a messzebb élők is élhessenek a részvétel lehetőségével; ha mindenképp szeretném bevenni a csoportba a biblioterápiát, rövidebb szövegekkel dolgozzunk. Ezek mind-mind olyan javaslatok, melyekkel egyet tudok érteni, és nagyon hálás vagyok, hogy ilyen segítőkészek és támogatóak voltak a csoporttagok.

Köszönetnyilvánítás

Köszönöm *minden csoporttagomnak*, hogy részvételükkel támogattak, és hogy mindezt ilyen szívet melengetően tették.

Köszönöm *Oroszi Evelinnek*, az Ex Libris Könyvtár vezetőjének, hogy a szolgáltatásban dolgozó könyvtárosokat támogató csoportomat befogadta, támogatásáról biztosított, és hogy bátorított a csoport folytatására.

Köszönöm *Drótos László Katalist adminisztrátornak*, hogy megadta a levelezőlistára feliratkozottak számát.

Bibliográfia

A csoportba vitt regények:

- Benedict, M. – Christopher, V. (2022): *Belle, a könyvtár királynője*. Libri Kiadó, Budapest.
- Brusselmans, H. (1997): *A férfi, aki munkát talált*. Jelenkor Kiadó, Pécs.
- Davis, F (2020): *A márvány könyvtár rejtélye*. I.P.C. Kiadó, Budapest.
- Skeslien Charles, J. (2021): *A párizsi könyvtár*. Libri Kiadó, Budapest.

Könyvek, könyvrészek:

- Veeken, J. (2012): *The Bear Cards. Feelings*. Qcards, Castlemaine Victoria. (Online is elérhető: <https://www.qcards.com.au/the-bear-cards-booklet/> [Utolsó megtekintés: 2024. február 23.]])

Folyóiratok, folyóiratcikkek:

- Béres J. – Sóron I. – Tegzes T. – Zsidai B. (2014): Hátrányos helyzetű középiskolások biblioterápiája. In: *Könyvtári Figyelő*, 60. évf. 4. sz. pp. 459-480. (Online is elérhető: https://epa.oszk.hu/00100/00143/00095/pdf/EPA00143_konyvtari_figyelo_2014_4_459-480.pdf [Utolsó megtekintés: 2023. december 28.]])

Internetes hivatkozások:

- A Magyar Könyvtárosok Etikai Kódexe <https://mke.info.hu/wp-content/uploads/2010/08/alairtkodex.pdf> (Utolsó megtekintés: 2023. december 28.)

Levelezőlisták archívumaiból:

- Berze L. (2023): [Pemeksz] Tréning: szakmai önismeret, könyvtári partnerkapcsolatok <https://listserv.niif.hu/pipermail/pemeksz/2023-June/001144.html> (Utolsó megtekintés: 2023. december 28.)
- Genczinger I. (2024): [KATALIST] „Köszönöm, jól vagyok!” – Mit tehet a könyvtáros a stressz, a kiégés és a motivációhiány ellen? – szakmai nap Szegeden.

<https://listserv.niif.hu/pipermail/katalist/2024-March/045648.html> (Utolsó megtekintés: 2024. április 10.)

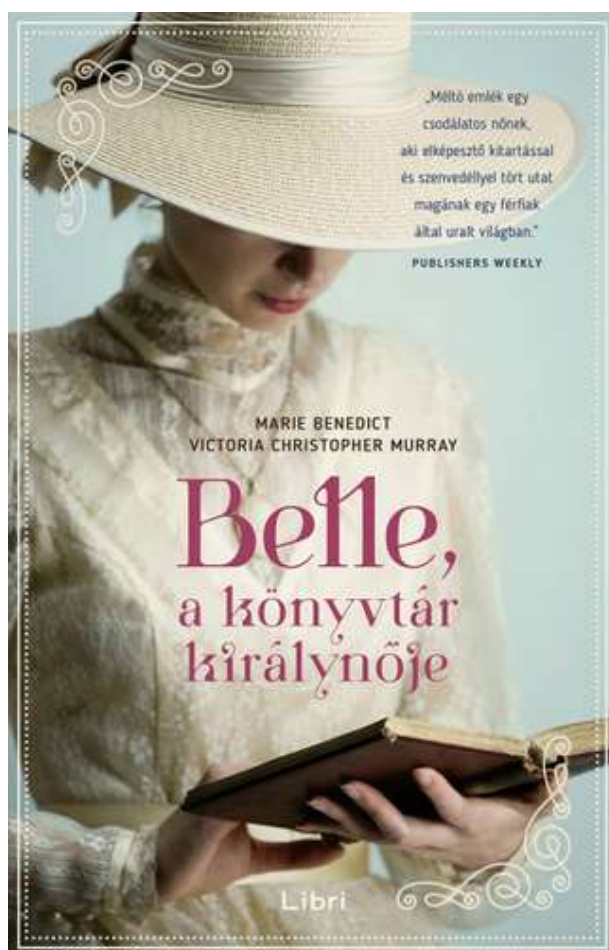
- Gerencsér J. (2023): [KATALIST] IGÉNYFELMÉRÉS ÉS HELYZETELEMZÉS AZ MKE KÖNYVTÁRSZAKMAI ÉS ÉRDEKVÉDELMI MUNKÁJÁVAL KAPCSOLATBAN
<https://listserv.niif.hu/pipermail/katalist/2023-November/045321.html> (Utolsó megtekintés: 2023. december 28.)
- Goda B. (2023): [Pemeksz] Jóllét és boldogság a könyvek által workshop – OPKM
<https://listserv.niif.hu/pipermail/pemeksz/2023-October/001154.html> (Utolsó megtekintés: 2024. február 16.)
- Goda B. (2024): [Pemeksz] Jóllét és boldogság workshop 2. – Még lehet jelentkezni!!!
<https://listserv.niif.hu/pipermail/pemeksz/2024-February/001175.html> (Utolsó megtekintés: 2024. február 16.)

Mellékletek a 4. számú melléklethez

4/1. sz. melléklet

Marie Benedict és Victoria Christopher Murray: Belle, a könyvtár királynője

(a könyvborító és a fülszöveg forrása: <https://moly.hu/konyvek/marie-benedict-victoria-christopher-murray-belle-a-konyvtar-kiralynoje> [Utolsó megtekintés: 2024. február 21.]])

Belle da Costa Greene kivételes műveltséggel és hibátlan ízléssel megáldott fiatal nő, aki egy nap hihetetlen lehetőséget kap az élettől. A félelmetes hírű bankár, J. P. Morgan magánkönyvtárost keres, valakit, aki segíthet neki az egyedülálló kéziratok és a ritka műkincsek beszerzésében. Belle elnyeri az állást, és rátermettségével, szakmai tudásával kivívja munkaadója megbecsülését. A lány előtt csakhamar minden ajtó kitárul, és otthonosan mozog New York legelőkelőbb szalonjaiban éppúgy, mint a műkincspiacon, egy olyan világban, ahol korábban kizárólag férfiak voltak képesek érvényesülni. A sikernek azonban komoly ára van. Belle ugyanis súlyos titkot őriz: a valódi neve Belle Marion Greener, a lánya annak a Richard Greenernek, aki a Harvard első színes bőrű hallgatójaként, majd elszánt feketejogi aktivistaként

szerzett hírnevet. Ahhoz, hogy megtartsa állását és a legfelsőbb körökben kivívott pozícióját, Belle-nek súlyos áldozatot kell hoznia. El kell távolodnia a családjától, meg kell tagadnia a gyökereit, és még a hozzá legközelebb állókat sem fogadhatja bizalmába. Megéri azonban ilyen terhet cipelni azért, hogy teljesüljenek az álmai?

A *Belle, a könyvtár királynője* egy különleges személyiség története, aki egy olyan világ megkerülhetetlen alakjává vált, amelyik, ha tisztában lett volna valódi kilétével, sosem ismerte volna el a képességeit.

4/2. sz. melléklet

Fiona Davis: A márvány könyvtár rejtélye

(a könyvborító és a fülszöveg forrása: <https://moly.hu/konyvek/fiona-davis-a-marvany-konyvtar-rejtelye> [Utolsó megtekintés: 2024. február 21.]])

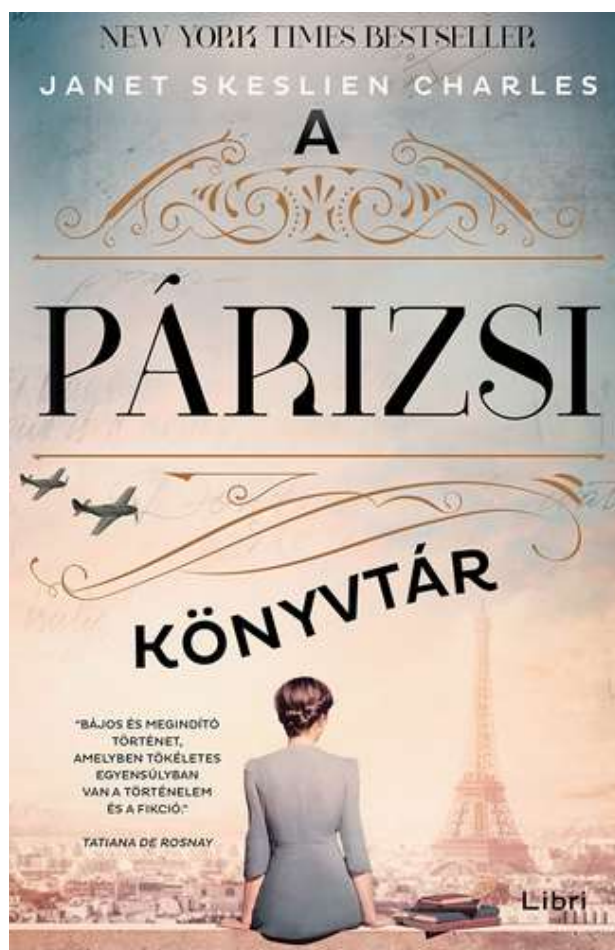
1913. A felszínen Laura Lyons élete teljesen rendben van – a férje a New York-i Közkönyvtár szuperintendánsa, az állása lakást nyújt nekik a pompás épületben, s a sors két gyermekkel áldotta meg őket. Ám az önfejű, szenvedélyes Laura többre vágyik, és amikor felveszik a Columbia Egyetemre, hirtelen kitárul előtte a világ. Greenwich Village új, bohém közegének vonzásába kerül, s csatlakozik egy radikális, kizárólag nőkből álló csoporthoz, ahol nyíltan kimondják véleményüket a választójogról, a születésszabályozásról és általában a nők jogairól. Laura csakhamar azon kapja magát, hogy megkérdőjelezi hagyományos feleség- és anyaszerepét. És amikor értékes könyveket lopnak el a könyvtárból, kénytelen szembenézni változóban lévő prioritásaival.

1993. Sadie Donovan, a híres esszéíró Laura Lyons unokája megkapja álmai munkáját; a New York-i Közkönyvtár egyik kurátora lett. A feladat azonban hamarosan rémálommá válik, amikor az általa rendezendő kiállításra szánt ritka kéziratok, jegyzetek és könyvek kezdenek eltűnedezni a könyvtár híres Berg-gyűjteményéből. A dolgok azonban váratlanul személyessé válnak, amikor a nyomozás kellemetlen, a saját családi örökségével kapcsolatos igazságokhoz vezeti el Sadie-t – olyan igazságokhoz, amelyek új megvilágításba helyezik a könyvtár történetének legnagyobb tragédiáját.

4/3. sz. melléklet

Janet Skeslien Charles: A párizsi könyvtár

(a könyvborító és a fülszöveg forrása: <https://moly.hu/konyvek/janet-skeslien-charles-a-parizsi-konyvtar> [Utolsó megtekintés: 2024. február 21.])

1939-et írunk, és Odile Souchet, a fiatal párizsi lány nem is lehetne boldogabb: felveszik könyvtárosnak az impozáns Amerikai Könyvtárba, és a jóképű Paul személyében a szerelem is rátalál. A náci csapatok bevonulása azonban egy csapásra véget vet az idillnek, és Odile világa összeomlani látszik. Hogy megmentse mindazt, ami fontos a számára, munkatársaival csatlakozik az ellenálláshoz, és úgy harcol, ahogy lehetőségei engedik: a könyvek segítségével. Heroikus küzdelmük ellenére Odile-nek hamarosan szembe kell néznie a szörnyű igazsággal: valaki elárulta.

1983: Lily, a Montanában élő magányos kamasz lány felfigyel idős szomszédjukra, Mrs. Gustafsonra, akit a helyiek csak úgy hívnak, „a háborús menyasszony”. Ki ez a rejtélyes nő, és miért költözött a kisvárosba, ahová látszólag semmi sem köti? Lily kutatni kezd az öreg hölgy

múltja után, és egyre több közös vonást vél felfedezni kettejük között. Egy nap sötét titokra bukkan, amely az egész addigi életüket megváltoztathatja...

Janet Skeslien Charles lebilincselő regénye varázslatos óda a könyvekhez, a barátsághoz, Párizshoz, és nem utolsósorban azokhoz a hétköznapi hősökhöz, akik sokszor ott munkálkodnak, ahol a legkevésbé sejtenénk.

JANET SKESLIEN Charles Montanában nőtt fel, majd két évig Ukrajnában tanult. Tizenöt éven át tanított kreatív írást, angolt és franciát először Ukrajnában, majd Montanában, végül pedig Franciaországban. Moonlight in Odessa című művét a Publishers Weekly az egyik legjobb debütáló regénynek, a National Geography Traveler pedig a hónap könyvének választotta. *A párizsi könyvtár*, a szerző második regénye a Library Journal és a Goodreads listája alapján is az év egyik legjobban várt újdonsága.

4/4. sz. melléklet

Herman Brusselmans: A férfi, aki munkát talált

(a könyvborító és a fülszöveg forrása: <https://moly.hu/konyvek/herman-brusselmans-a-ferfi-aki-munkat-talalt> [Utolsó megtekintés: 2024. február 21.]])

Herman Brusselmans
*A férfi, aki
munkát talált*

JAK-Jelenkor.
Műfordító Füzetek
13.

Herman
Brusselmans

A férfi, aki
munkát talált

Az 1957-es születésű flamand író e regényében a főhős könyvtáros nem túl eseménydús, vigasztalan napjainak hol rideg, hol humoros bemutatása váltakozik az ő szintű humoros, néhol pimasz, majd szorongásoktól sem mentes monológjaival.

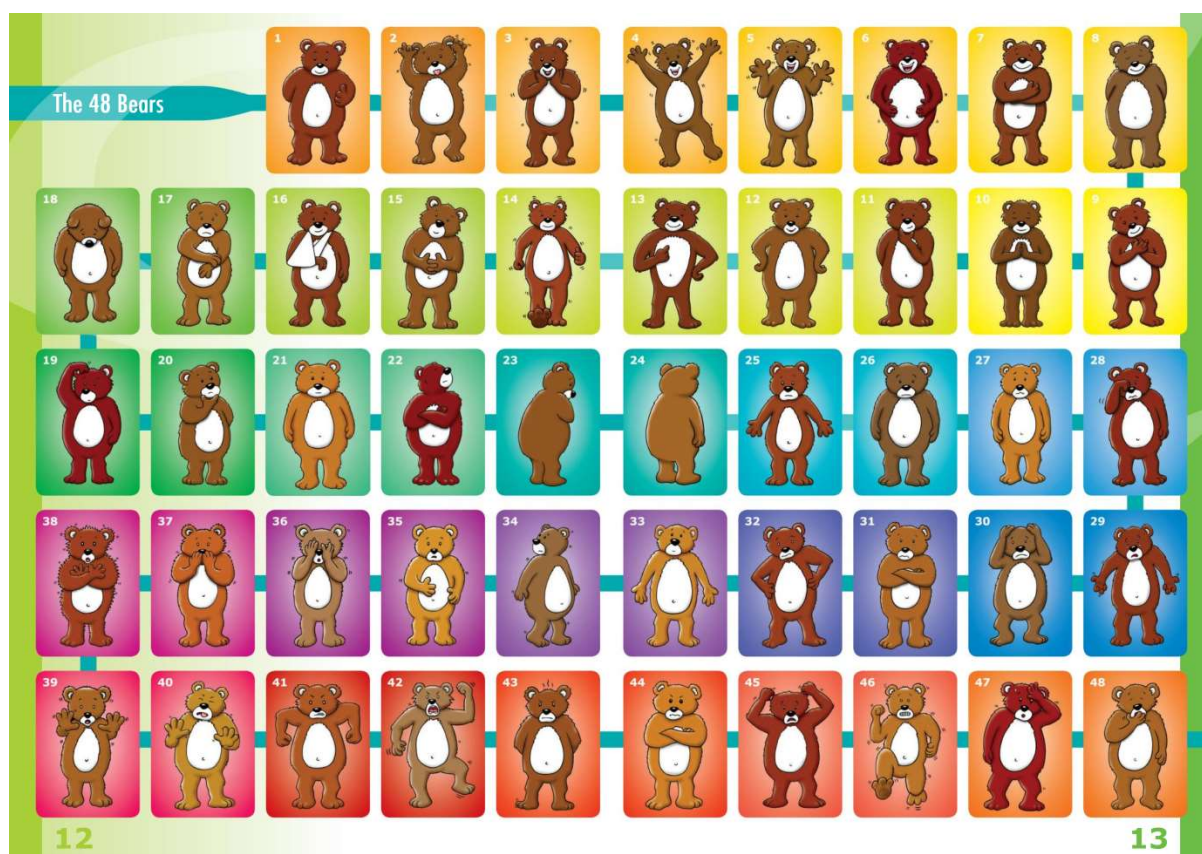
4/5. sz. melléklet

A 48 sorszámozott macikártya

(forrás: Veeken, J. (2012): The Bear Cards. Feelings. Qcards, Castlemaine Victoria, pp. 12-

13. (Online is elérhető: <https://www.qcards.com.au/the-bear-cards-booklet/> [Utolsó

megtekintés: 2024. február 23.]))

4/6. sz. melléklet

Saját sablon hangulat kifejezéshez.

Hangulat megadása szavakkal és rajzolással.

KEZDŐ KÖRBEN a hangulatom:
Ilyennek képzem:

ZÁRÓ KÖRBEN a hangulatom:
Ilyennek képzem:

4/7. sz. melléklet

A visszajelző kérdőív.

A kérdőív sablonját még a PTE-BTK biblioterápiás képzésén, melyet 2018 és 2020 között végeztem, kaptuk Béres Judittól.

Visszajelző kérdőív

Ez a kérdőív a biblioterápiás csoport hatékonyságának mérését, elért eredményeinek személyre szabott összegzését szolgálja. Alkalmat ad arra, hogy a csoporttag a csoport lezárulása után átgondolja a terápiás élménye legfontosabb hozadékait, a csoport során szerzett pozitív és negatív élményeit. Egyszersmind fontos visszajelzést ad a csoportvezetők számára, akik a kapott őszinte visszajelzés segítségével is javítani tudják munkájuk színvonalát.

Köszönjük az időt és energiát, amit a kérdőív kitöltésére szánasz! A válaszokat bizalmasan kezeljük, összegzésük kizárólag oktatási és kutatási céllal, anonim módon kerül a nyilvánosság elé.

A csoport adatai

Csoport elnevezése: ERŐS VÁRAK A MI POLCAINK

Időtartam: 4 alkalom, 2023. év. november hó. 28. nap – 2024. év. január hó. 30. nap

Helyszín: Ex Libris Könyvtár

Csoportvezető(k): Juhász István

A kitöltő adatai

Név:

Életkor:

Legmagasabb iskolai végzettség és szakma:

Foglalkozása és munkahelye a csoporttagság idején:

A foglalkozások mekkora hányadán vett részt:alkalom

Ha hiányzott, mi volt az oka?

A terápiás munka, élmény, hatás összegzése

1. Milyen csatornán értesültél a csoport indulásáról?
2. Mi/ki motivált a részvételre?
3. Milyen problémával érkeztél a csoportra, amivel kapcsolatban segítséget/támogatást/figyelmet szeretnél volna kapni?
4. Melyek azok a legfontosabb élmények, felismerések, visszajelzések, amiket a csoporttól kaptál a 4 alkalom során?
5. Mi az a készség, tulajdonság, hozzáállás, stb. amiben saját belátásod szerint a leginkább fejlődött/változtál a 4 alkalom során, s amiben valószínűleg a csoport és az önismereti munka is támogatott téged?
6. Állíts rangsort a következő terápiás tényezők között aszerint, hogy melyik volt a leginkább és a legkevésbé fontos számodra a csoportban való részvételed során! (Ha szükséges, több is kaphat hasonló rangsort.)

Terápiás tényező

Helye a rangsorban (1-től 12-ig)

1. Próbáljak másokon segíteni, a problémáikat a magaméi elé helyezni; adjak magamból másoknak.	
2. Egy olyan csoporthoz tartozzak, amelyik elfogad és megért.	
3. Ismerjem fel, hogy nem vagyok egyedül a problémáimmal.	
4. A többiek őszintén mondják el, mit gondolnak rólam, milyen benyomást kelt a viselkedésem, mi az, ami zavaró vagy épp szerethető bennem.	

5. Bízjak jobban a csoportban és az emberekben; fejlesszem a képességeimet, hogy jobban kijöjjek az emberekkel; tanuljak meg másokhoz közeledni.	
6. A csoportvezető vagy a tagok adjanak tanácsot, hogy mit tegyek egy problémával kapcsolatban, vagy hogyan viselkedjem egy számomra fontos személlyel.	
7. Szabaduljak meg a gondjaimtól, mutassam ki pozitív és negatív érzéseimet a vezetővel és a csoporttagokkal kapcsolatban is; ne fojtsam magamba, ami zavar; tanuljam meg kifejezni az érzéseimet.	
8. Próbáljak meg olyan lenni, mint az a csoporttag vagy vezető, aki jobban képes alkalmazkodni, mint én; találjak valakit a csoportban, akiről megmintázhatom magam.	
9. A csoport segítsen megérteni a szüleimmel, testvéreimmel vagy más fontos emberekkel régen függőben maradt dolgokat.	
10. Megtudjam, hogy miért gondolkozom, érzek és reagálok úgy, ahogyan; ismerjem fel személyiségem korábban fel nem ismert vagy el nem fogadott részeit.	

11. Lássam, hogy mások az enyémhez hasonló problémákat oldottak meg és állapotuk javult a csoport segítségével.	
12. Ismerjem fel, hogy végül is én felelek azért, milyen életet élek; az élet nagy kihívásaival, az élet és a halál alapkérdéseivel egyedül kell szembesülnöm.	

7. Mely olvasmányok és gyakorlatok (pl. asszociáció maci hangulatkártyákkal, rajz, stb.) érintettek meg a leginkább és miért? Mit hoztak ki ezek belőled?
8. Milyen viszonyod alakult ki a többi csoporttaggal, milyennek látod őket? Ki volt rád a legnagyobb hatással, miért volt ő fontos a számodra?
9. Mi a véleményed a csoportvezető személyiségéről és munkájáról? Mi volt, ami inspiráló vagy zavaró volt a számodra?
10. Szívesen járnál-e a jövőben biblioterápiás csoportba, s ha igen, milyen rendszerességgel és pontosan milyen témában?